

EL PONT NOU

l'informatiu de la vall de camprodon

N.º 81 OCTUBRE 93

325 PTES.

• **tardor:
caçadors i boletaires**

- *La millor cuina de la Vall*
- *Ambient familiar*
- *Es prega reservar taula*

Final carretera Tregurà, altitud 1.480 m.
Tel. 740648 17869 TREGURÀ DE DALT

Avet

Set

FÀBRICA DE GÈNERES DE PUNT VILASECA, S. A.

FÀBRICA DE MOBLES
MARTÍ MAGRET

CAMPRDON

Carretera Camprodon a Setcases
Vall de Camprodon - 17869 LLANARS (GIRONA)
Tels. (972) 74 10 13/
Fax (972) 74 10 87

CAÇADORS I BOLETAIRES

Quan tot just les xafogors de l'estiu s'han esvaït, comença el màgic procés de transformació de la natura. Els boscos esclaten en una simfonia de colors que no per esperada deixa cada any d'embadalir-nos. Dia a dia, quasi hora a hora, hi ha una nova pinzellada aquí o allà, que fa que l'encanteri esdevingui quasi inaprensible, com el foc d'un escalfapanxes que no es deixa definir en el seu desenfrenat ball de flames.

Aquest senyal de la mare Natura és, per a molts, d'inducció a la reflexió, i a la melangia, —tempus fugit—, que ens mostra el cicle etern de la vida i de la mort. Però per a d'altres és el senyal atàvic de recollida dels darrers fruits abans, que torbs i glaçades escampin arreu la seva letàrgia. És el temps de boletaires i caçadors, que moguts per un zel irresistible, travessant ginestes i nerets, s'endinsen, per bacs i cloterades, espantant nans i fades, que aquests dies s'amaguen als racons que només ells coneixen.

La nostra meravellosa Vall és pròdiga en aquests dons, i els ofereix sense restriccions a paisans i forasters, però també és petita i sensible, i per això ens demana que tractem moltes i matolls, herbeis i verdisses, delicadament. Millor, si pot ser, amb tendresa.

No voldríem que, l'èxtasi que ens produeix l'esclat multicolor, fos enterbolit pel fet que també és preludi de **caçadors i boletaires**.

PUBLICITAT I GUIA DE LA VALL Tls. 740716 740262 (93) 2071207

Els articles a EL PONT NOU només expressen l'opinió de l'autor.

edició: C.E.E. Vall de Camprodon C.F. Bàrbara, 24. 17867 CAMPRODON	Col·laboradors	fotografia: foto coma J.M. Corbella xico surinyach col·laboradors.
direcció i composició: xavier surinyach	carne alvarez joan moll	publicitat: esteve amigó
gestió: jordi surinyach	manel abella miquel perals	comptabilitat i suscripcions: dolors battle núria puig
cop de redacció: esteve amigó	llorenç birba albert rigat	impressió: Editorial M.
consell de redacció: dolors battle	païllari descattlar jordi romans	dipòsit legal: MH-801-1990
jaume iglesias	josep dunyach vicenç sanxo	
núria puig	josep fernandez mossén soler marti	
jordi surinyach	elena llongarrius gaspar vila	
xavier surinyach	gemma maltas	

EL PONT NOU ÉS PREMI TASIS-TORRENT: «MILLOR PUBLICACIÓ COMARCAL 1991».

LA FOTO NOSTÀLGICA

Muntanyencs camprodonins a la Collada de la Balmeta el 5 de gener de 1954, en ocasió del rescat dels cadàvers de l'avió prop d'allí estavellat.

- 1.- Miquel Soler i Poquí.
- 2.- Josep Moret i Orriols (Ca la Clemència).
- 3.- Manel Pujol (En Falet).
- 4.- Josep Ma. Monells i Vilella (Can Sagal).
- 5.- Josep Pujol i Aulí (Galetes Pujol).

- 6.- Josep Miró i Bellabriga (Can Miró).
- 7.- Joan Rota i Soler (Can Rota).
- 8.- Marià Surinyach i Guardia (Can Julà).
- 9.- Marià Bertranpetit i Surinyach (Cal Ninyo).

EL QUE VAN SER I SERAN LES FESTES MAJORS FESTA MAJOR 1993. ST. PAU DE SEGÚRIES

Qui no es recorda de les festes majors d'abans, tothom esperava aquesta diada amb molta il·lusió, pels àpats, per les reunions familiars, pels balls, i en resum per la joia i l'alegria que hi regnava aquests dies.

A Sant Pau, com en molts altres pobles, s'esperava aquest dia perquè es considerava el millor de l'any.

Com és popular, les mestresses de casa netejaven la casa ben neta per poder acollir els convidats. Tothom treia el seu vestit més nou o l'únic vestit de mudar que tenien per preparar-se per a la festa.

Tothom es delerava per un bon pollastre i un bon vi, i per algun dolç.

Qui no es recorda dels grans envelats que feien, que ocupaven tota la plaça, o quan es tancava des del carrer Guàrdia (des dels embotits Lapedra) fins l'actual càmping.

I també si féu memòria dels grans cantants i vocalistes que havien passat pel nostre poble des de Josep Guardiola, Núria Feliu, Los Diablos, fins a orquestres de la categoria de la Selvataña, la Caravana, i un munt d'artistes més.

Tots això sí que feia festa major.

I del dimarts, qui no se'n ha pogut oblidar d'aquells dimarts de festa major, tothom dinava a casa amb un bon pilot de convidats, després de l'àpat tota la família i llurs comensals agafaven les paneres, les omplien de coses per menjar, jocs per la canalla, i junts acudien al pla del Puigdemont per fer la tradicional FONTADA. Ara en aquest pla hi ha un càmping, i ja no es pot fer.

Allà es feia una popular ballada de SARDANES, però allò sí que era una ballada, tal com es pot veure a les fotos. Es feien jocs de cucanya, i una bona berenada, que fins i tot els músics hi eren convidats.

I després de la gran remullada, es baixava des del pla fins al poble ballant el ball de la manera, però la participació abans era molt gratificant, ara només hi ballen la canalla, i l'aigua és bastant escassa.

I anem a parlar d'ara, sembla ser que la crisi fa ressò en les nostres festes majors.

No fa il·lusió arribar en aquestes dades, o almenys, així ho sembla, per què has d'esperar aquests dies per fer un bon àpat? si la majoria de gent el pot fer tot l'any i d'altres no el poden fer mai.

Sembla ser que tothom aprofita aquestes dates o almenys se'n aprofita per poder marxar de vacances, per què no fer-les al mes d'agost i així podrem gaudir d'una bona FESTA MAJOR?.

Els ajuntaments tampoc no donen l'abast per poder pagar el que demanen avui en dia les orquestres i ens hem de conformar amb una petita xerinoia.

També no tenim gaire sort amb el temps, i la pluja sempre ha de donar la seva nota en aquests dies.

Però deixem-nos d'històries, i us faré memòria d'aquesta nostra festa.

La vàrem celebrar els dies 4, 5, 6 i 7 de setembre, començava doncs el dissabte a la nit...

El CONJUNT LAVA posava les seves notes al que seria una bona vetllada, els músics sí que varen acompanyar, però no es va veure gaire afluència de públic.

Això que aquest any tots els actes populars eren gratuïts i a diferència de com es va dir al principi, s'havien de celebrar a les noves escoles, però a causa del problema de l'empresa que està

en suspensió de pagaments es van celebrar a la sala d'actes «el molí».

En poder-ho fer a les escoles s'esperava una major audiència, per la seva ubicació (al costat de la carretera).

Però el gran dia va ser potser el diumenge d'enguany: de bon matí: CERCAVILA per tots els carrers del poble. Tot seguit: missa de Festa Major, que és una missa tradicional cantada per la cobla FOMENT DE LA SARDANA.

Sortint de la missa, a la Plaça de la Generalitat, gran Ballada de Sardanes per la mateixa cobla citada abans.

A les cinc de la tarda, més sardanes amb la mateixa cobla i a les set una altra ballada per la COBLA CANIGÓ.

I a la nit GRAN BALL amb l'orquestra EL DRAC MÀGIC, a la mitja part elecció de la pubilla, la guardonada d'aquest any fou la veïna Sílvia Vilalta. Davant dels presents la pubilla de l'any passat Neus Marsal li atorgà la banda acreditativa de pubilla i l'honorable alcalde Bartomeu Sau, li oferí un ram de flors, i tot seguit, la convidà a ballar com és tradició.

I del diumenge al dilluns, al matí tradicional GIMCAMA DE BICICLETES, per a la mainada.

A la tarda Sardanes per la cobla PRINCIPAL D'OLOI, abans però a les 4 de la tarda el CONJUNT PEPITUS va deleïtar amb les seves cançons els més menuts de la casa, però a causa de la pluja molts petits no varen poder anar a ballar.

A LA NIT a diferència dels altres dies es va posar en cartellera l'obra de teatre La Pepeta no és morta pel grup teatral SOL SOLET de Ripoll, la nota riallera va posar de bon humor a tots els assistents a l'acte.

I sortint de l'acte, tothom que tenia esperit aventurer va poder gaudir de la popular GIMCAMA que es fa cada any.

Consisteix en nou proves com a màxim, i s'ha de recórrer tot el poble passant un munt d'experiències.

En finalitzar entrega de premis, i a la vora de les tres i mitja de la matinada es donà un bon sopar.

I ja arribem a l'últim dia, a alguns els sap greu acabar aquestes jornades, i d'altres ja n'estan ben tips i ansiosos de què s'acabin.

Però el dimarts és la gran REMATADA FINAL, tots els veïns de St. Pau s'apleguen al Pla de la Rectoria o al Pavelló en cas de mal temps per fer una bona ARROSSADA.

Tot seguit sardanes amb la cobla BISBAL JOVE, i a la nit... el jove en general s'espera aquesta nit perquè és la nit de CLAU DE CINC, un grup de ressò comarcal que va aplegar aquest any molts joves de la comarca.

I ja a la matinada, si l'autoritat ens ho permet, es converteix en el dia internacional de la animalada, més d'un gerro de geranis vola i alguna que altra cosa més.

També cal dir que la setmana abans també era festa major a LA RAL varen tenir ball el dissabte amb AMADEUS DUO a més del sopar popular, i sardanes el diumenge a la tarda.

La varen passar més bona o més dolenta, més soleia o més remullada, però crec que hem de lluitar per continuar tenint UNA BONA FESTA MAJOR.

Vull donar el meu agraïment a tots els responsables del programa de la Festa Major per fer-hi sortir un dels meus escrits. A tots, gràcies.

Judit FERRER
Corresponsal a St. Pau

notícies de la vall

FESTES DE SANT MIQUEL, A SETCASES

Com tots els anys, Setcases celebrà la seva Festa Major de Sant Miquel, els dies 29 i 30 de setembre, i 1 d'octubre, d'enguany. A continuació oferim un breu resum fotogràfic:

El dia 29, a les 12 del matí, com tots els anys, i des de temps immemorial, no hi pot mancar el PASSANT (cercavila). Aquest any anà a càrrec de l'orquestra LES CASENOVES, de Ceret (Vallespir).

Després de l'ofici solemne de Missa cantada, hom celebrà la Processó. El director de l'orquestra LES CASENOVES, Jordi Vila, que desconeixia la partitura del cant de sempre, «El Villancico», interpretà el «Cant dels Ocells», en flauta.

Tots els dies, matí i tarda, foren amenitzats amb sardanes. No hi mancaren dues d'especials, dedicades a Setcases: «Setcases», i «Setcases joia del Ripollès», del mestre Masó.

El tercer dia, dinar de germanor, aquest any, per raons meteorològiques, a la plaça dels Estudis. Mongetes, rostres de cansalada i llonganisseta formaren part del menú.

L'entaulament fou massiu, així com també la gana. Hi hagué abundància de tot, fins i tot d'alegria. Fou colossal. Aquí hi podem veure, per l'esquerra i el segon, l'alcalde Francesc Molas.

Als rostres d'en Josep Comamala, regidor de l'ajuntament, d'en Carles Fernández i d'en Joan Vila, de Can Jepet, eviten qualsevol comentari.

HOTEL *Giuell* **

TOTES LES HABITACIONS AMB BANY,
TELÈFON i TELEVISIÓ (12 canals)

Plaça Espanya, 8
Telèfon (972) 74 00 11 - Fax (972) 74 11 12
17867 CAMPRODON (Girona)

La Plaça *Restaurant*

CUINA CASOLANA SELECTA
TRACTE DISTINGIT I FAMILIAR

Pl. Espanya, 3
Telf. 74 07 39

17867
CAMPRODON

GALETES BIRBA

LES GALETES

EXCAVACIONS
i OBRES

Plaça La Fia núm. 3
Tel. 74 05 00
17867 CAMPRODON (Girona)

Josep Colomer

Bar Restaurant

camping caravanning

LES TORRES

Telf. 972 - 74 70 00

Sant Pau de Seguries Girona

FLECA / BOLLERIA CABANACH

«PA ARTESÀ CUIT AMB LLENYA»
C/. València, 49 - Tel. 74 01 23
CAMPRODON (Girona)

notícies de la vall

per
Judit Ferrer

INSTAL·LACIÓ D'UNA UNITAT DE SUBMINISTRAMENT A SANT PAU DE SEGÚRIES

L'empresa de subministrament **Petrocat** té pensat instal·lar a **SANT PAU DE SEGÚRIES** una unitat de subministrament.

La proposta la va adreçar l'ajuntament a la mateixa empresa.

Sembla ser que això serà possible si l'ajuntament es compromet a cedir-los un terreny de propietat municipal.

Per la seva part, l'empresa es compromet a assumir el cost de la instal·lació, del tanc, i dels elements mòbils, a més a més es farien responsables del funcionament i explotació de la mateixa.

L'ajuntament obtindria a canvi una compensació econòmica per la neteja diària de la gasolinera.

Aquesta unitat seria un gran pas per a tots els veïns que s'estalviarien haver d'acudir als pobles veïns per posar gasolina.

Esperem doncs que avancin aviat les gestions per tal de trobar un terreny adequat per la seva ubicació i poder-nos aprofitar de la unitat el més aviat possible.

COL·LOCACIÓ D'UN SEMÀFOR

L'ajuntament de St. Pau de Segúries va demanar al DEPARTAMENT DE LA GENERALITAT DE POLÍTICA TERRITORIAL I OBRES PÚBLIQUES que es posàs en el tram de carretera comarcal 151 que passa per la zona urbana: **UN SEMÀFOR**.

Després de moltes peticions, la resposta obtinguda va ser la col·locació d'un senyal lluminós a l'entrada del poble.

Aquest sistema, evidentment no és efectiu, perquè seguim tenint el problema del creuament de la carretera, ja que la majoria de conductors no redueixen en veure el senyal.

S'han donat circumstàncies d'accidents que han portat dissortades conseqüències.

Fins ara potser era petit el perill que comportava, però ara amb la construcció d'unes noves escoles el pas de vianants s'incrementa i el perill també.

Per tant es creu necessària la col·locació d'un semàfor que faci reduir la velocitat en la travessia de St. Pau de Segúries.

Espero doncs fer un crit important al departament d'obres públiques perquè és doni importància a aquest fet.

Judit FERRER

SEBASTIÀ XAMBÓ NOU CATEDRÀTIC DE LA POLITÈCNICA DE CATALUNYA

Segons resolució del 12 de maig de 1993, DOG núm. 1757, del 14 de juny de 1993, ha estat nomenat catedràtic de la Universitat Politècnica de Catalunya, a l'àrea de coneixement de matemàtica aplicada, del departament de Matemàtica Aplicada II, **Sebastià XAMBÓ i DESCAMPS**.

Com ja vàrem fer constar en el núm. 23 de El Pont Nou, del mes de gener proppassat, en **Sebastià XAMBÓ** és fill de Tregurà, on va néixer el 12 de maig de 1945, a la casa de Cal Vicari, i, fins ara, era catedràtic de la Universidad Complutense de Madrid.

M.P.

FINALMENT S'APROVA LA DISTRIBUCIÓ D'AIGUA I SANEJAMENT DE TREGURÀ

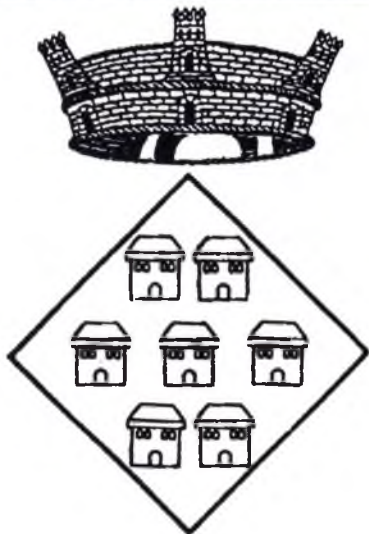
L'ajuntament de Vilallonga de Ter anuncia l'aprovació del projecte i pressupost de la distribució d'aigua i sanejament de Tregurà.

El pressupost total puja a ptes. 3.120.263 del qual, la quantitat de ptes. 1.560.132 l'aportarà l'ajuntament i la resta, de ptes. 1.560.131, la Generalitat en forma de subvenció.

ELS POBLES DE LA VALL AFIRMEN LA SEVA PERSONALITAT

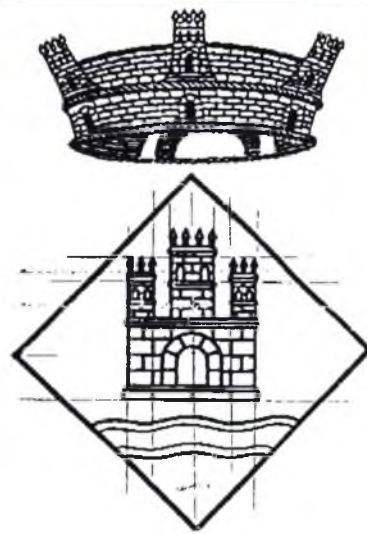
Com correspon a una Vall cada cop més plural i variada, base de la seva qualitat, els diferents pobles que formen la nostra comarca breguen dia a dia per anar afirmant la seva personalitat. És en aquesta línia, que avui se'ns presenten els flamants nous escuts de Setcases i Vilallonga, i que el Pont Nou reproduceix.

L'ESCUT DE SETCASES

Segons resolució de la Direcció General d'Administració Local, de 20 de setembre d'enguany, que publica el DOG de 4 d'octubre de 1993, després de complir totes les obligacions administratives, s'ha procedit a inscriure l'escut de Setcases al Registre d'ens locals de Catalunya, secció de símbols, subsecció d'escuts.

Segons la dita resolució, es tracta d'un escut caironat de sínople, 7 cases d'argent 2, 3, 2... Per timbre una corona mural de vila.

L'ESCUT DE VILALLONGA

Segons resolució de la Direcció General d'Administració Local, de 17 d'agost propassat, que publica el DOG del 27 del mateix mes, després de complir totes les obligacions administratives, s'ha procedit a inscriure l'escut de Vilallonga de Ter al Registre d'ens locals de Catalunya, secció de símbols, subsecció d'escuts.

Segons la dita resolució, es tracta d'un escut caironat d'or, un catell obert d'atzur acompanyat a la punta d'una faixa ondada d'argent ribetada d'atzur. Per timbre una corona mural de poble.

notícies de la vall

ENTRA EN FUNCIONAMENT EL NOU CENTRE D'ASSISTÈNCIA PRIMÀRIA

En presència del conseller Trias, el passat dia 22 d'octubre es va inaugurar el nou Centre d'Assistència Primària (CAP), de la Vall de Camprodon, element fonamental per poder dur a terme la reforma qualitativa del nostre sistema sanitari. A partir d'ara les excuses ja no s'hi valen i de la voluntat de tots plegats, sanitaris i pacients, dependrà que puguem tenir una assistència mèdica.

Des del dia 7-10-93 les consultes ja es fan al nou local situat al carrer Mossèn Jacint Verdaguer núm. 1, (La Campa), i els horaris que regiran seran els següents:

HORARI METGES

MATINS

Dr. Berdala. Dilluns, dimecres i divendres de 9 a 11 hores, visites programades i d'11 a 13 hores, visites espontànies.

Dimarts i dijous d'11.30 a 13 hores, visites espontànies.

Dr. Hereu. Dilluns i divendres d'11.30 a 13 hores, visites espontànies.

Dimarts i dijous de 9 a 11 hores, visites programades i d'11 a 13 hores, visites espontànies.

Dr. Zurita (Pediatria). De dilluns a divendres de 9 a 13 hores.

TARDES

Dr. Fargas. Dilluns, dimecres i divendres de 18.30 a 20 hores, visites espontànies.

Dimarts i dijous de 16 a 18 hores visites programades i de 18 a 20 hores, visites espontànies.

Dr. Ferrando. Dilluns, dimecres i divendres de 16 a 18 hores, visites programades i de 18 a 20 hores, visites espontànies.

Dimarts i dijous de 18.30 a 20 hores, visites espontànies.

DISSABTES

D'11 a 13 hores visites espontànies a càrrec del metge de guàrdia.

URGÈNCIES

Resta d'hores en els dies laborables i dies festius complerts al Centre d'Atenció Primària telèfon número 74-11-00.

HORARI A.T.S. (INFERMERIA)

MATINS (de dilluns a divendres)

Serveis d'infermeria (Tensió arterial (pressió), i injeccions de 8.30 a 11 hores.

Receptes i comunicats de baixa: d'11 a 12 hores.

TARDES (de dilluns a divendres)

Serveis d'infermeria (Tensió arterial (pressió), 16.30 a 18 hores.

Receptes i comunicats de baixa: de 18 a 19 hores.

Injeccions de 19.30 a 20 hores.

DISSABTES I FESTIUS

D'11 a 12 hores al Centre d'Assistència Primària.

URGÈNCIES

Resta d'hores en els dies laborables i dies festius complerts al Centre d'Assistència Primària telèfon número 74-11-00.

LA NOVA PUBILLA DE LLANARS

En les passades festes de Llanars, i en transcurs del ball de nit del segon dia, es va realitzar, entre els assistents, la votació popular per a l'elecció de la Pubilla.

Va ser elegida ANNA MARIA SOLER I COSTA de 18 anys.

LA RESIDÈNCIA DELS VELLS COBREIX LES NECESSITATS DE LA VALL

El passat dia 5 d'octubre es va inaugurar l'ampliació de la Residència dels Vells, a l'edifici de l'Hospital de Camprodon.

L'ampliació ha consistit en la construcció de 6 habitacions dobles, el que representa un 40% de la capacitat de la Residència, i si a aquest fet hi afegim el que els metges, amb la inauguració del nou Centre d'Assistència Primària, ja no ocupen cap espai, el resultat és que les necessitats de la Vall estan cobertes.

L'APRENTATGE DEL CAPVESPRE DE LA VIDA

El capvespre també té la seva bellesa. Diferent de la matinalda... Però no per això inexistent. Sense el dol radiant que presideix l'aurora, la serenitat que transmet el capvespre no existeix. Ancianitat... com la tardor de la vida. Les fulles cauen, els anys passen, l'hivern s'apropa, però tot això no és indicatiu de mort. El sol continua lluint en l'ambient de la tardor. El missatge d'aquest capvespre és únic i irreplicable. Només l'ancià el pot oferir. Sense ell, perdem aquest pou immens de saber i de ser que aglutina. Sense ell, esborrem planes senceres d'aquest document de vida, ignorem arxius valuosíssims i irrecuperables de la història del nostre existir. En morir un avi, mor amb ell tot un llegat de valors humans, culturals i espirituals.

I a mesura que va avançant el dia, es va configurant tot un procés de creixement. El nen, com el dia, creix. El jove, com en ple migdia, avança durant el mateix període de temps en el seu procés de desenrotllament. I l'ancià ho fa en el seu procés d'envelliment,

qualificat de decreixent. Per tots tres el temps és idèntic. Les coordenades espai-temps configuren l'existència humana. I tanmateix, el temps, aquest rellotge imparabile i immutable, també té les seves variables en funció del substantiu que el determina i de les qualitats que se li atribueixen. Una flor, a la fi del juliol, tendeix a desaparèixer per allò del cicle vital. Però la fragància i el color depenen també de la seva salut. La variable temps pot venir determinada per l'atenció. I una ciència nova: la gerontologia, s'ocupa de tot el que fa referència al tema.

Ser vell, ser ancià, és natural. I l'home sembla entestar-se a rebutjar la naturalitat, el més real de tota existència. Ser suficientment pragmàtic com per acceptar-se tal com un és, significa tenir la més fina i profunda maduresa humana.

Que avui, en sortir al carrer, rellisqui i caigui sense prendre gaire mal, però amb el malestar momentani consegüent, és un fet possible, i segons en quines circumstàncies mediambientals,

fins i tot probable. Que en arribar a casa em trobi la porta forcejada, les pertinences regirades i les meves possessions i intimitats violades, és un fet també probable, i fins en determinats contextos, habitual. I per a tots aquests fets —i d'altres de semblants que se'ns puguin acudir—, potser no hi estic preparat, però sí amb la capacitat suficient i la formació necessària per acceptar-los resignadament, amb el consegüent malestar que puguin provocar. I, no obstant això, davant l'evidència real de la meua mort, certa i inevitable des del meu engendrament, la meua ment sembla voler-ho menysprear i fins ignorar-ho. Això passarà essent jove o vell, de dia o de nit, al carrer o a casa, és una dada que desconec, però inevitable.

Viure essent ja ancià, compungit per la proximitat de la mort, sembla doncs un mal aprenentatge per a aquesta qüestió «difícil» de la mort.

Marta BURGUET
de l'Àmbit Maria Corral

SABATERIES

Plaça C. A. Torras, 5

Pellicer

Servei Oficial

Manel Pellicer i Soler
Gerent

Ctra. Ripoll, Km. 9   Ctra. de Camprodon, 4
Tel. 72 08 35 - Part. 72 07 20   Tel. 72 22 85 - Fax 72 22 85
17860 SANT JOAN DE LES ABADESSES (Girona)

Forn Sala

Especialitats en BOLLERIA

Carrer J. Ferrer Bàrbara, 14   Telèfon (972) 740132
17867 CAMPRODON
(Girona)

Cal Xet

ISAAC ALBENIZ, 1
TELEF. 74 00 84
CAMPRODON

EL REBOST DEL
PIRINEU CATALÀ

HOSTAL L'ESCON

Habitacions
amb bany
i calefacció

C/Conflent, s/n
17869 LLANARS
(Girona)
Tels.: (972) 74 03 67
(972) 74 10 62

Llibreria
Perfumeria
Objectes per regal
Servei de Taxi

Avinguda de la Vall, 8 Tel. 747035
17864 - SANT PAU DE SEGURIES

MARIA

L'S.C.C. TAMBÉ ES MOU A L'ESTIU

«SKI CLUB CAMPRODON»

Enguany el S.C.C. celebrarà la seva segona «marxa popular en bicicleta de muntanya». La coneguda «PEDALADA» seguirà la ruta dels «Camins de Contrabandistes». Comptà amb la participació de 32 ciclistes que sortiren a les 8 h. de la Plaça d'Espanya. Aquests seguien dos recorreguts, un llarg (35 km.) i un curt (20 km.). En arribar al final, tothom tingué el seu obsequi. Aquest estava format per: 1 samarreta, 1 botellí d'aigua per a la bici, 1 càmera de la roda de recanvi i 1 «pin» de la Vall de Camprodon.

També es repartiren 6 copes als participants que superaren el «pas d'habilitat», situat al circuit llarg, amb menys punts.

Així la pedalada va transcórrer sense cap incident, i des d'aquestes ratlles us agraïm la vostra participació i convidem a tothom per a la propera.

A més cal recordar que un cop tancada la temporada d'activitats estiuenques del Club, se n'obre una de nova. Per a nosaltres ara comença la temporada d'hivern amb nous i grans projectes i amb un munt d'activitats que esperem siguin del vostre interès. De tot això us anirem informant.

Ja ho saps! si no ets soci del Club, FES-TE'N, tens un munt d'avantatges al teu servei.

Rebeu, amics, una cordial salutació.

MARXA POPULAR EN
BICICLETA DE MUNTANYA

LA PEDALADA

VALL DE CAMPRODON

CAMINS DE CONTRABANDISTES
DIUMENGE, 26 DE SETEMBRE 93 A LES 8 H
PLAÇA D'ESpanyA, CAMPRODON
ORGANITZA: SKI CLUB CAMPRODON

S.C.C.

xerrem amb:

manuel bernades i rovira 1831-1907

Elts promotors de la marca de qualitat de la Patata de la Vall de Camprodon ens han fet arribar la sinopsi biogràfica d'en Manel Bernades i Rovira, la qual pel seu interès reproduïm literalment a la nostra secció Fills Il·lustres de la Vall.

Segons sembla fou durant la guerra de la independència (1808-1814), any endavant any endarrera, que s'introduí el conreu de la patata a la Vall de Camprodon. Igual que en altres indrets de Catalunya, com la Vall d'Aran o Collserola, a la nostra comarca el primer que es conreà fou la patata de pela negra que es destinava enterament a l'alimentació dels animals. Potser en aquell temps, en travessar el país anys de gran escassetesa, la gent més necessitada ja n'arribà a consumir, però per regla general es tenia per aliment de bestiar. Serà més tard, cap a mitjans del segle XIX, és a dir, als voltants de 1850, amb l'arribada de la varietat «bufé» que s'estendrà el seu consum entre les persones. Segurament una d'aquestes persones fou un jove camprodoní, que amb el pas del temps farà que els tubèrculs que es sembrin als nostres camps tinguin cada dia més qualitat arribant a ser coneguts i valorats arreu de Catalunya.

Es deia MANUEL BERNADES I ROVIRA. Havia nascut el 1831 al principi del Carrer de València on els seus pares residien en aquells moments. La seva família, a més de la casa on vivia, era propietària de moltes terres a Llanars, a la finca de les Saletes i altres a les Preses, a prop d'Olot.

El seus estudis primaris els va començar a l'escola de Camprodon, però el setge dels carlins en 1839 i la crema de la Vila de Dalt feren que el portessin a acabar-los a La Manera (França).

Cursà el batxillerat a Girona i un cop aquest aprovat, es traslladà a Barcelona per emprendre la carrera d'Agrònom, que no podrà veure acabada. Torna a Camprodon, segurament portant ja al cap

la idea de millorar aquell nou aliment el consum del qual tant s'està estenent i que podria ser la panacea per acabar d'una vegada per totes, amb aquelles èpoques de fam que de tant en tant assolaven la vella Europa.

Així comença, en les terres paternes, els seus primers experiments. Uns anys de proves li porten el convenciment que els camps de la Vall de Camprodon, camps de secà que no necessiten regadiu són els més apropiats per generar varietats més refinades i que no siguin de tan mal conservar com les que fan créixer a la plana, mitjançant aigües canalitzades.

El 1869 fa un parèntesi en les seves investigacions per casar-se amb Magdalena Rodà que li donarà cinc fills, Sever, (que amb el temps serà el director de tres periòdics de Camprodon: LA COSTINYOLA, LA FRONTERA i LA MUNTANYA), Anna, Àngel, Caterina i Concepció.

Combinant amb l'experimentació sobre el món dels tubèrculs, es dedica com aficionat a un altre món que també l'atrau: la política. Les simpaties pel partit liberal el portaran a l'alcaldia de Camprodon en més d'una ocasió, fins i tot serà durant una temporada Diputat Provincial.

Però la seva veritable dèria són les patates. Els seus experiments emplenen desenes i desenes de testos de patateres. De la seva casa de Llanars en fa un gran laboratori. Com si fos una abella gegant, traspassa pol·len d'una flor a l'altra, i les petites granes que sortiran més tard són plantades i catalogades convenientment. I així any darrera any.

I arriben els primers èxits. Cambres Agràries de Sant Grego-

ri, de Lladó, de Lloret de Mar el demanen perquè els expliqui el seus avenços i els ensenyi les noves varietats que ha arribat a fer sortir i que ja es conreen en els seus camps.

Poc a poc va aconseguint el que uns anys enrera ni tan sols s'hauria atrevit a somiar. Cap al 1880 ha pervingut a reunir 150 varietats diferents de patates. Però encara no en té prou, dues idees li ballen pel cap:

La primera seleccionar tres o quatre espècies de gran qualitat que s'adaptin al clima de la Comarca i que el seu conreu faci sortir la Vall de Camprodon de la gran crisi que arrossega des de la crema de la Vila pels carlins, i que sigui la font de riquesa que li fa falta. La segona, que per mitjà d'empelts i entravessaments pugui aconseguir una variant nova de tanta qualitat que es pogués menjar fins i tot crua.

El seu nom ja comença a ser conegut i concorre a diversos concursos. En guanya alguns, entre ells el Gran Premi de la Ciutat de Barcelona. Es presenta també a l'Exposició Universal de 1889 en què li atorguen la Medalla d'Or.

Les revistes especialitzades d'agricultura parlen força vegades d'en MANUEL BERNADES, fins el Diari Mercantil l'anomena «el moderno Parmentier español».

El 1903 envia als camps experimentals del Ministeri d'Agricultura alguna de les noves varietats que amb els seus experiments ha aconseguit. És pel novembre d'aquest any, i aquesta ho serà per última vegada, que es torna a presentar a les eleccions municipals. Ho fa intentant buscar pau entre dues faccions enfrontades, la conservadora i la republicana

federal, que des de fa uns anys tenen Camprodon dividit en dos. Malgrat que triomfa la tendència republicana uns i altres el voten com alcalde.

A principis de maig de 1905 arriba la notícia que el Rei Alfonso XIII ha concedit a MANUEL BERNADES i ROVIRA la Creu de Carlos III pels seus descobriments en el camp dels tubèrculs. És el reconeixement, des de la més alta esfera, d'una labor d'anys, d'una dedicació sense defallença, d'un treball ben fet.

Té 74 anys i pensa que els anys, pocs o molts, que li puguin quedar de vida els vol dedicar enterament a la passió que ha presidit tota la seva existència. El desembre de 1905 presenta la dimissió com Alcalde de Camprodon.

Pel mes de maig de 1906 es prepara un gran concurs agrícola a Figueres. En MANUEL BERNADES hi acudeix amb 36 varietats de patates, presentades en testos des de la grana fins que el tubèrcul és apte per ser sembrat a gran escala. El seu èxit és total i notori.

Aquest serà el seu últim concurs. Una curta malaltia de menys d'un mes de durada el portarà a la tomba a dos quarts de deu de la nit del dia 20 de maig de 1907. Tenia 76 anys.

Malgrat que els seus llibres de notes, en els quals hi estaven apuntades seves tre-

balls, es perdran comprensiblement, la seva existència no haurà estat en va, ha aconseguit que les patates de la Vall de Camprodon siguin conegudes i apreciades arreu del país.

Abans de morir tingué, doncs, la satisfacció de veure realitzat un dels somnis de la seva vida.

FETS TRÀGICS EI

Accident d'aviació a la Balmes

L'avió era un model de dues cues amb carlinga central, molt propi del transport de paracaigudistes de l'època. Devia passar molt just per damunt de les Roques d'en Marcer, va atravesar la vall Llobre, i es va estavellar de panxa, com si intentés una remuntada, a sota del Coll de la Balmes. Amb el xoc se li van despendre les cues, que van relliscar fins el fons del clot. La resta de l'avió, com en un aterratge d'emergència, va anar remuntant, en línia recta, vessant amunt deixant una resta de ferralla. Més endavant, la topografia i l'incendi de l'ala dreta el van fer girar 180 graus, i seguir un troç avall fins aturar-se, llavors es van despendre els motors que també van rodolar pendent avall. En la girada va expulsar la major part dels cossos destrossats, dos van quedar dins les restes i un tercer era —en posició de moro resant— a pocs metres d'on l'avió es va aturar, cosa que va fer pensar que havia sobreviscut a l'impacte.

Punt exacte on s'estavellà l'avió. Al fons les arbreres.

L'avió al final del seu llarg recorregut per sobre la neu glaçada.

Jo tenia 14 anys i era recent el sentiment del sotrac que em produïa el primer exili de la Vall, per això no era estrany que en les primeres vacances que em donava l'Internat delés per retrobar-me amb les meves muntanyes. Per això aquelles vigílies de Cap d'Any era al Refugi Lliure, que en aquell temps era l'única part ja habitable del nou «Xalet d'Ull de Ter», que el meu pare construïa.

Els companys, els de sempre, la mitja dotzena d'esbojarrats de l'Esquí Club que fomentaven el mite entre botiguers i setcasins, que ens miraven amb la curiositat i el respecte que es mira als tocats del bolet, i entre els quals he tingut sempre el privilegi de trobar-hi membres de la meva família.

La tempesta va ser llarga i durant un parell de dies no vam gosar fer gaire cosa més que algunes ullades a les caòtiques blancúries del torb desenfrenat, pel finestró de la porta del refugi.

Sobtadament la tempesta va afluir i esclatà un paisatge de blau i de puresa... Llavors sentírem l'avió, i des de la privilegiada balconada, el veírem fent cercles. Tot d'una molt amplis, més tard concentrats sobre pla Rebost i les Agudes, la hipòtesi d'un accident aeri es va fer present...

A la tornada, en el que era el rost del Pi Bonic, —avui

malmés per la carretera—, les clapes de neu pols del torb alternades amb el glaç, junt amb les mortíferes fixacions «Cander», van propiciar un trencament de genoll que em va apartar de la primera fila d'un esdeveniment que, potser per això mateix, va estimular durant molt de temps la meua imaginació d'adolescent.

D'aquell vespre, a casa meua, i des de la forçada immobilitat, encara en recordo les converses del grupet de l'Esquí Club amb els militars francesos tot organitzant l'expedició de salvament.

Més tard, les fotos; la narració de l'aventura; les hipòtesis dels fets; dels possibles supervivents inicials. Les anècdotes macabres, —com la del setcasí que tallava els dits dels morts per fer-se amb els anells—, o les curioses, —com la cabra escorxada que es va trobar entre les restes, objecte d'un banquet frustrat de festes nadal·lenques—, o les divertides, —com la glaçada de la tita d'en Rota—. Tot plegat, junt amb l'acumulació de ferralla que vaig fer en successives expedicions, van anar sedimentant un record més entre els dels avions estavellats, i que eren part de la formació dels joves pirinencs d'aquells anys, cosa que acabà sobtadament amb l'inici de l'era dels reactors.

Xavier Surinyach

EL NOSTRE PIRINEU

any 1953 (records d'adolescència)

Els morts arrengrats, a punt d'ésser transportats, pendent amunt, fins al Coll de la Balmeta.

Serien les 11 de la nit del 31 de desembre de 1953. Els de casa, amb alguns veïns, estàvem a la vora del foc en una d'aquelles vetllades que sovint les llars rurals organitzaven per esmorteir les llargues nits d'hivern. Feia un mal temps espantós, i el vent havia convertit la xemeneia en una immensa flauta sonora. De sobte hom sentí un so diluït d'entre la maltempada, i el meu pare digué: «Això semblaria un avió. Si ho és, no anirà massa lluny». Aquesta expressió m'ha quedat gravada. Però, la cosa certa és que ja mai ningú no sabrà si es tractava d'un avió o fou una simple i tràgica coincidència. Aquell dia era dijous, i l'endemà era Cap d'Any. Ni el divendres ni el dissabte ningú no va sentir a dir res. Però el diumenge, encara que amb molta neu, aparegué molt assolellat. I un avió estigué donant voltes tot el dia al cim de Setcases. Algú també en veié un altre rastrejant clots i valls pel cantó de Vall-Llobre. Aquell dia ja començaren a circular rumors sobre un avió estavellat. L'endemà, dilluns, també amb molt mal temps, arribaren a Setcases militars francesos amb les fotos que el segon avió havia tirat, i on hom podia veure perfectament relluir d'entre la neu la ferralla escampada. Estava exactament en una petita reclotada, al NE de la jaça de la Balmeta, a mig camí d'aquesta i la Font de la Taverna. S'havia trencat en dues parts, i una d'elles, composta per dues cues, estava gairebé sencera als Jaçals d'Artigar. Per aquesta part, hom veié de seguida que es tractava d'un ATLAS de dos motors estructurats en estrella, i, evidentment, amb dues cues, entre les quals hi anava la carlinga. L'ala esquerra estava quasi intacta i orientada cap al NE, el que prova que l'avió primerament xocà amb l'ala dreta, i girà vertiginosament, tot ell, un angle de 180 graus. La gent estava escampada pel cantó esquerre, formant un cercle concèntric amb la trajectòria del gir. Es tractava d'un avió militar francès que, procedent d'Alger, es dirigia a Mont-de-Marsan. Hi anaven 11 homes: els capitans André Marie AUFFRET, de Rumengol, de 35 anys i Jean Auguste TASSA, de Camaret, de 33 anys, pilot i copilot, respectivament, de l'aparell. Els mecànics de vol Pierre Elimié François CASTERA, de Lectore, de 26 anys, i Henri LETREILLE, de Tarrason, de 26 anys. Els capitans Roger Marie

Eugenie KERRIEN, de Toulon, de 36 anys, Jean Jouis André BORDES, de Pouydesseauz, de 33 anys, André Pierre Paul DELSAHUT, de París, de 29 anys, René Louis VALY, de París de 29 anys, Louis Eloi Claude PASGUINIELLI, de Nice, de 27 anys i Georges LE MINOR, de París, de 33 anys. I el comandant Jean François Marie SAUVEON, de Frenesee, de 39 anys. El dilluns, dia 5 de gener de 1954, un batalló de paracaigudistes francesos, a les ordres del comandant Jarrés SOFSECRAM arribà a Setcases, amb la finalitat de procedir al rescat dels cadàvers. Conjuntament amb voluntaris de Setcases, Camprodon i de la Guàrdia Civil, es formaren escamots que, una vegada arribats a la Balmeta, arrossegaren els morts amb cordes fins la cabanya dels Boscos d'en Picol, i, des d'allí, amb muls, els transportaren fins a Setcases. Més tard, hom trobà un rellotge d'un dels ocupants de l'avió, que estava aturat a les 11.05 de la nit del dia 31 de desembre de 1953. Era l'hora exacta de l'accident. D'entre els voluntaris de Setcases hi havia en Quel de Can Bota (Miquel Vidal i Farrés), en Tòfol de Can Malet (Cristòfol Gardella i Rigat), en Xandeta (Amadeu Molas i Pagés), en Met de Ca la Sila (Jaume Illa i Molas), en Romà de Can Tiranda (Romà Carlon i Pérez), en Pep de Can Tunicus (Josep Molas i Barceló), L'Eudald de Cal Cabrit (Eudald Noguer i Esteve), en Botei (Joan Pairó i Gatiús), en Joan de Cal Ca (Joan Planella i Descamps), el Ferrenou (Josep Palol i Rigat), en Pito de Ca la Teta (Josep Picart i Molas) i en Joan de la Casassa (Joan Torrent i Illa). D'entre els muls, hi havia el matxo d'en Tiranda, el del Ca, el matxo i la mula d'en Sila, la del Ferrenou, la d'en Tet i el burro d'en Bota.

Els cadàvers estaven totalment glaçats. Fou precís trossejar-ne algú per a poder ficar-los als taüts. La feina anà a càrrec del sereno Xicola, de Camprodon. Un d'ells, el comandant SAUVEON, tingué més sort i li feren una caixa especial per a ell. El 6 de gener de 1954, dia de Reis, dos camions de l'exèrcit francès se'ls emportà. Aquell mateix any, en agraïment, tota la ferralla fou adjudicada a la Guàrdia Civil. Per als altres, ja n'hi hagué prou amb les gràcies.

Miquel PERALS i DESCAMPS

LES MARQUES D L'ESGLÉSIA DE SANTA

Els picapedrers medievals gaudiren d'un prestigi remarkable i d'una organització corporativa que avui gairebé podríem qualificar d'elitista. Un aspecte interessant del treball d'aquests artesans de la pedra és l'ús que feien d'una marca característica que gravaven damunt del carreu, un cop acabat. Es tracta de marques d'identificació personal que permetien el recompte del nombre de pedres treballades, a efectes de la remuneració. La marca es transmetia de pare a fill, i quan ambdós exercien l'ofici simultàniament, el fill afegia alguna petita variant a la marca del pare. Aquestes marques acabaren convertint-se en una mena de signatures, i en nombrosos documents, al costat del nom del picapedrer acostuma a figurar la seva marca. A l'època medieval les marques de picapedrer començaren a usar-se els segles XI i XII, foren més generalitzades el segle XIII, i assoliren el seu apogeu el segle XIV, tot coincidint amb el moment àlgid del gòtic. El segle XV, les marques esdevingueren ja més escadusseres.

Aquest tipus de marca de picapedrer és el que trobem en molts dels carreus de l'església de Santa Maria de Camprodon. D'acord amb Mn. Julià Pascual, l'estructura bàsica de l'església que ens ha pervingut és d'estil gòtic i fou bastida entre els segles XIV i XV. D'aquesta època són les estructures que configuren el presbiteri amb l'absis, les quatre capelles laterals, amb un finestral cadascuna i contraforts a la part exterior, i el mur del fons de la nau. La capella que hi ha en front de la porta, així com les dues properes al presbiteri (la de Sant Patllari i la de Sant Víctor), i la capella dels Dolors, són del primer quart del segle XVIII. La torre afegida a la façana de migdia, al capdamunt de la qual hi ha el campanar (curiosament amb fragments considerables d'*opus spicatum* a l'interior, de datació incerta), és també del segle XVIII. Per últim, la casa rectoral, afegida també a

la façana gòtica, fou bastida en la dècada de 1930, en temps de Mn. Joan Tusell.

Tot i que de l'interior estant hom pot veure nombrosos carreus marcats, l'observació dels murs exteriors és prou il·lustrativa per assenyalar-nos que les marques de picapedrer apareixen sistemàticament a la façana de migdia (a la zona de la porta i al sector de contraforts adjacent que correspon a les dues capelles laterals), a l'absis, i a la zona de contraforts de les dues capelles de tramuntana. És a dir, als paraments originals gòtics. Hem pogut reconèixer 24 marques diferents, representades a la figura 1, d'un total d'uns 700 carreus que hem vist clarament signats. La marca més freqüent és el triangle (Fig. 1R), que apareix en un 25% aproximadament dels carreus marcats, seguida de la sageta amb punta (Fig. 1K) i de la creu (Fig. 1G), amb una freqüència a l'entorn d'un 15% en ambdós casos. S'escau destacar, d'altra banda, que també hem observat una vintena de carreus marcats amb dos signes, amb alguna de les quatre combinacions representades a la figura 2.

Quant a la façana de migdia, i a l'entorn de la porta, hom pot reconèixer una seixantena de carreus on la marca és ben palesa. Hi són representats 15 signes diferents i dos dels carreus porten doble marca, com el de la figura 2B. Els signes menys erosionats es troben a les testeres, a l'entorn del balcó que hi ha damunt la porta. Tot i que aquesta porta fou remodelada a finals del segle XVIII (hom pot veure gravat l'any 1791 a la llinda), hi ha alguns carreus marcats que deuriem ser reaprofitats dels paraments gòtics. A la zona de contraforts adjacent hom pot observar una norantena de carreus marcats. Hi ha 13 signes representats, i una dotzena de carreus té dues marques, seguint les combinacions A, B i C de la figura 2. Tres tipus de marques (K, R i U, de la figura 1) apareixen a les pedres mot-

PICAPEDRER DE SANTA MARIA DE CAMPRODON

llurades dels finestrals. L'absis és la part que conté un nombre més gran de carreus marcats. Passen dels 350 observats, amb 19 signes representats. Finalment, tenim la zona de contraforts de les dues capelles de tramuntana, amb uns 150 carreus observats amb marca i una dotzena de marques distintes. Un parell d'aquests carreus té dos signes com els de les figures 2B i 2C. A més, a les pedres motllurades dels finestrals apareixen alguns carreus marcats amb un quadrat (Fig. 1M).

Com ja hem esmentat, aquests murs on apareixen sistemàticament els carreus signats, corresponen a estructures originals de l'església gòtica. Tanmateix, hom pot trobar també carreus marcats amb els mateixos signes en paraments bastits posteriorment, els quals foren reaprofitats de la primitiva obra gòtica. Per exemple, a la torre afegida al campanar, que mira a migdia, hi ha quatre carreus signats que se situen a l'entorn del rellotge de sol, a prop de la llosa que porta gravat l'any 1749, i als cantons. Un d'aquests carreus porta gravat un signe i el número 8 (Fig. 2D). El signe és una marca de picapedrer que apareix en molts altres carreus, per contra, el número podria tractar-se d'una instrucció de posició (per exemple, filada 8). Dissortadament, però, en haver variat la seva posició original, no podem pas comprovar aquesta possibilitat. Una de les edificacions que conté més carreus reaprofitats és el mur que mira a llevant de la capella de Sant Víctor. Hom pot observar una quarantena de carreus signats que es troben, sobretot, als cantons, a sota l'espitllera, a l'entorn del petit oculus, i a la vora de la finestra, al capdamunt de la qual hi ha gravat l'any 1700. També apareixen alguns carreus marcats als cantons de les parets exteriors de la capella dels Dolors, a la banda de tramuntana. Àdhuc la casa rectoral conté també una desena de carreus signats reaprofitats, particularment als cantons i en les dovelles de les finestres.

Tot plegat, les marques dels carreus de l'església de Santa Maria ens permeten esbrinar que a l'obra gòtica haurien treballat, si més no, 24 picapedrers. A més, l'examen

de les pedres marcades no sembla suggerir que hi hagués especialització en la feina dels picapedrers que hi treballaren, atès que la mateixa marca apareix en carreus de diferent mida, qualitat i posició. Àdhuc els quatre tipus de marca (K, M, R i U de la figura 1) que apareixen a les pedres motllurades dels finestrals, les quals requereixen una millor qualitat de talla, són també presents en nombrosos carreus ordinaris. Els carreus que porten dues marques diferents (Fig. 2 A i B) suggereixen que foren treballats per dos picapedrers. Hom pot pensar que hi hagué repartiment de tasques, per exemple, un picapedrer escairà i l'altre retocà el carreu, tal vegada amb una relació mestre-aprenent entre ambdós. El cas curiós d'alguns carreus amb dos triangles (Fig. 2C) podria suggerir també una relació d'aprenentatge, en aquest cas, però, possiblement entre pare i fill. Si això fos així, caldria esperar que un dels triangles fos un xic diferent de l'altre (com el de la figura 1S, posem per cas), la qual cosa resulta difícil d'esbrinar atès l'estat força erosionat de les pedres, en general. L'alt percentatge de carreus que porta un triangle com a marca (gairebé una quarta part dels que hem vist marcats) també suggereix que potser no hem sabut distingir petites diferències en el triangle, que indicarien que foren dues persones les que tallaren aquest considerable nombre de pedres. El carreu amb una marca i un número (Fig. 2D) ja l'hem comentat en suggerir que el número podria ser una instrucció de posició.

Veiem doncs, com el llenguatge mut de les marques de picapedrer pot ser força eloqüent si podem interpretar algunes de les seves claus. Un estudi més detallat permetria segurament esbrinar més coses. De moment, però, ens acontentarem amb aquesta introducció que, si més no, haurà ajudat a palesar un aspecte interessant i poc conegut de l'església de Santa Maria.

Xavier BELLÉS
(El Roig, Llanars)

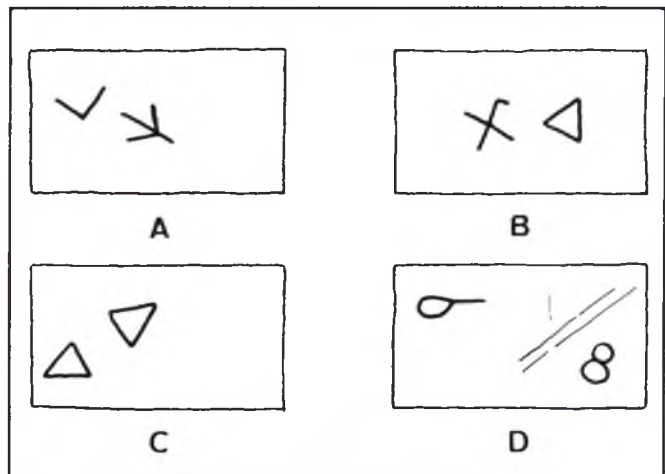
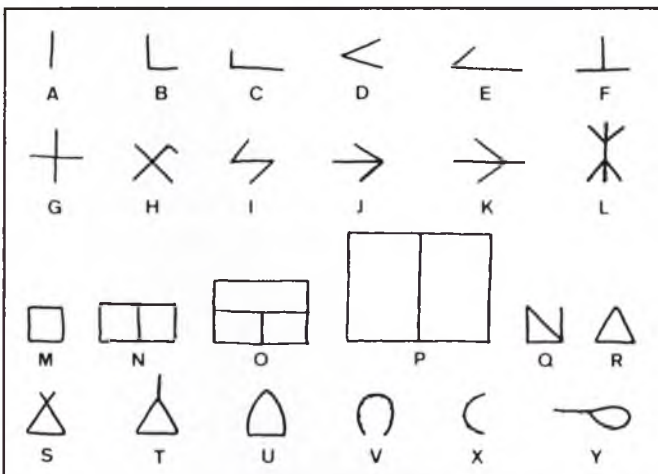
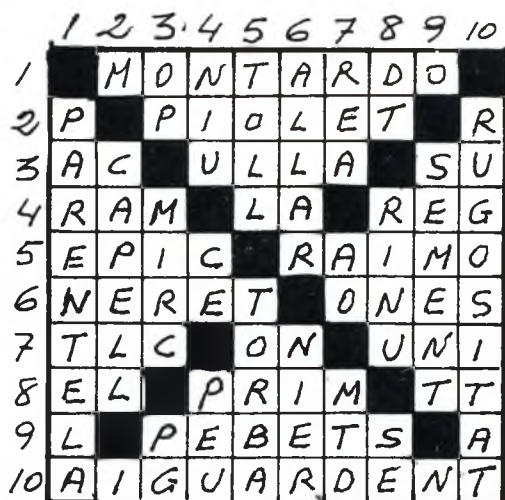

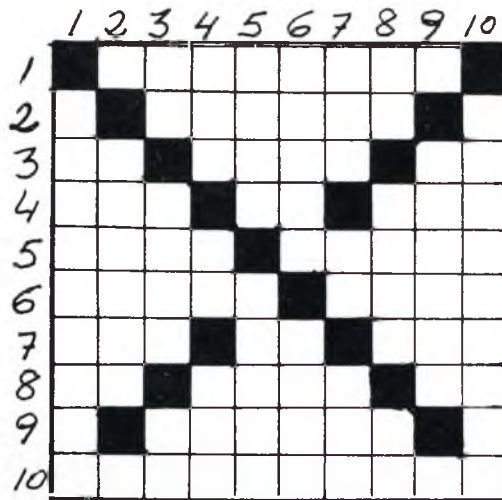
Figura 1. Diferents marques de picapedrer observades en els carreus de l'església de Santa Maria de Camprodon.

Figura 2. Combinacions de dues marques de picapedrer gravades en el mateix carreu i observades a l'església de Santa Maria de Camprodon.

L'ENCREUAT DEL PONT NOU

Solució al núm. 30

Núm. 31

HORIZONTALS: 1.- Torrents entre roques i timbes. 2.- Vocal. Es fatigaria enormement. Consonant. 3.- Al revés, 13.14.16. Riu pirinenc que desemboca a la Mediterrània. Matrícula gironina. 4.- Soca de la vinya. Forma arcaica de l'article definit el. Al revés, és en un lloc determinat. 5.- Repetit, mot emprat per fer befa. Municipi de l'Aragó. 6.- Instrument de ferro que té una tija cònica punxeguda. Al revés, eminència òssia anormal, en la columna vertebral pl. 7.- Sentiment de còlera. Símbol del Tàntal. Al revés, moviment de la mar. 8.- Divinitat egípcia. Sap greu. Al revés, Sodi. 9.- Sigla de cardinal. Curt d'enteniment. Sigla de cardinal. 10.- Muntanya de les serres interiors del Pre-pirineu.

VERTICALS: 1.- Al revés, esdeveniment imprevist. 2.- Barcelona. Pell prima, com la de les pomes i patates. Vocal. 3.- El qui excel·leix en un esport. Poble del Municipi d'Algaida, (Mallorca). Dues consonants. 4.- Al revés, paret gruixuda que suporta el pes d'un edifici. Consonants de sexe. Al revés, peix molt valorat en gastronomia. 5.- Nom d'home. Al revés, cim culminant dels Pirineus, el més alt dels Països catalans. 6.- Parla especialitzada, distinta de les maneres comunes. Al revés, acció de fondre. - Fa el niu. Animal carnívor. Al revés, cara B del parxís. 8.- Nom de lletra. Ungla aguda i corbada. Veu de comandament. 9.- Sigla de cardinal. Sulfor de plom. Catalunya. 10.- Sinuositat, revolt.

Hostal Restaurant
Els Arets

AMBIENT FAMILIAR
PLATS TÍPICS DEL PAÍS

Ctra. de Molló, 3 - Tel. 972/740071
17867 CAMPRODON

esports
vivac

C/. Sant Roc, 16 • Tel. 74 13 92
CAMPRODON

PASSEJANT PER LA VALL

Vista de la Coma de l'Orri des de la part baixa, al fons el Coll del mateix nom.

La Coma de l'Orri

Una atractiva excursió, entre les moltes que ofereix les nostres contrades, és partir del Pla de la Molina pel camí que en els seus inicis arranca conjuntament amb l'antic camí d'Ull de Ter i deixar-lo tot seguit traspassant el riu Ter per endinsar-se per la meravellosa i solitària Coma de l'Orri remuntant pel viarany que tothora segueix el torrent del mateix nom. En poc més de dues hores s'assoleix el Coll de l'esmentada Coma, des d'on entre d'altres tenim la possibilitat de dirigir-nos a Núria per Coma de Vaca, assolir el cim de Pastuira o retornar al Pla de la Molina per l'antic camí d'Ull de Ter passant primer pel Coll de la Marrana i aturar-se a fer un benguanyat mossec al Xalet-Refugi. I no ens oblidem de l'alterós Gra de Fajol, fàcilment assolible des del Coll de la Coma de l'Orri o del mateix Coll de la Marrana. Si ens decidim per aquesta darrera possibilitat, que té el gran avantatge d'anar a rebotre al mateix lloc de sortida, en menys de sis hores haurem tancat un bonic cercle.

Esteve AMIGÓ

el casal

per
Jordi Romans

PROPOSTES

Sembla finalment que la Proposició Indecent no complida que va fer-nos el Casal a mig estiu arriba ara en data també assenyalada com són els dies 31 i 1 de novembre. Apuntarem que hi ha moltes proposicions decents que ningú compleix i d'altres del tot indecents que la majoria s'afanya a posar en pràctica sense cap mena de miraments. En aquests llargs bagatges i dintre l'extens assortit de les dues opcions (millor dit de les quatre) en distingirem una petita mostra en ben diferents àmbits. Tenim propostes de traspassos de 15%, d'eleccions al Soviet Suprem, d'en Rodríguez Ibarra, de deixar de fumar d'una vegada, de tornar a votar el mateix partit, de canviar-nos el matalàs abonant la diferència, etc. etc... i així ompliríem aquest espai i potser cent més. La proposta actual del nostre cinema que presumiblement complirà, passa pels dies 6 i 7 amb «Susurros en la oscuridad», el divendres dia 12 de James Foley «Glengarry Glen Ross» (Cineclub) la història d'una societat com l'actual on prospera abans que tot la competitivitat i els diners, i els dies 13 i 14 «Dobles parejas». Ja per acabar afegirem que cadascú haurà de discernir entre les propostes que sovint se l'hi presenten i obrar en conseqüència.

salut

per
Jaume Iglesias
i
Solà

L'ADRENALINA POLÍTICA

Si aquests dies en llegir en el periòdic notícies guadianianes sobre el nostre país, heu sentit els típics símptomes d'una descàrrega d'adrenalina (taquicàrdia, sudoració abundosa, galtes vermelles, bufera, ganes de cridar, paràlisi momentània), m'agradaria tranquil·litzar-vos i fer-vos veure que la simptomatologia que experimenteu no obeeix a cap trastorn mèdic; que la vostra salut física, segurament, deu estar en bon estat i, que la mental es manté en forma. Per tant, si no esteu malalts i teniu aquestes descàrregues d'adrenalina en fer-vos record a través del periòdic de la situació del nostre país, no busqueu la solució en els metges, ja que no té tractament mèdic. Només vosaltres i els polítics podríeu disminuir-les o fer-les desaparèixer. Però aquests, els que podrien, segurament diran que no és el moment oportú; i els que no poden, prediquen en el desert en dies de tempesta. Ara bé, si cadascun pren consciència del valor del seu testimoni i de les seves conviccions, les arrela profundament en el seu cor, i les manifesta públicament amb el seu comportament, possiblement, a no tardar no tornarà a experimentar-les i, si més no, els fills els donaran les gràcies d'haver pogut arribar a ser lliures políticament.

Jaume IGLESIAS i SOLÀ

les festes

OCTUBRE

Greixenturri o Creixenturri és un nom pre-romà: URRI, que significa poble, i greixent, nom de persona. Els dos elements poden aclarir-nos un punt quasi històric de l'afrau. Significa que els pobles iber i celta, per aquesta muntanya, ja s'havien entremesclat i que, sobreposada la civilització celta a la ibèrica, la població que descobrim a través del mot URRI tenia característiques celtes: lloc obert i a l'abast de bons conreus i pasturatges, formant un nucli, més o menys reduït.

Segons mossèn Pascual aquesta població devia desaparèixer quan el 829, a conseqüència de la revolució del got Aisó contra els francs quedà deshabitada, conjuntament amb el Ripollès, restant-hi només algun habitant desperdigat que conservà els topònims antics com Bolòs, Magrià Clahuja...

Un document de l'any 930 ens parla de Sant Cristòfol de Creixenturri. Mai no estigué sota la dependència del castell de Montjoi, es trobava dins els límits del monestir de Sant Pere.

L'any 1428 es produeix el terrible terratrèmol que arruïna la comarca i no queda pedra sobre pedra del petit nucli de cases existents a la vall de Creixenturri. Al castell els danys foren considerables.

El marquès de Tarifa proposa l'enferrocament del castell l'any 1553. La imatge de la Verge provinent del castell és col·locada a l'altar i els fidels li atorguen l'advocació del Remei.

Existia el costum de portar els infants tan bon punt eren calçats al Santuari del Remei. Conta la llegenda que el senyor del castell no tenia mitjans per aixecar el castell i va fer un pacte amb el diable, en virtut del qual li donaria l'ànima d'un vassall si es comprometia a aixecar el castell en el temps que ell necessitaria per a córrer a cavall tots els seus dominis. El senyor va arribar just al moment en què el diable cloïa la muralla del castell; tan just, que la cua del cavall va restar closa entre les pedres. El senyor per tal de no haver de lliurar cap vassall al diable, va tallar la cua del cavall i va entrar al castell tot i haver la porta de la muralla tancada i així va poder demostrar que havia arribat abans d'estar llesta la muralla i, per tant havia guanyat al diable.

Mn. SOLER MARTÍN

Hostal LA PLACETA

Sopars freds
Habitacions amb bany
Plaça del Carme, 9
Tels. 74 08 07
70 15 20
17867 CAMPRODON

Especialitats
en peix

Restaurant LA MURALLA

Catalunya, 13 - Telf. 74 09 00
17867 CAMPRODON

MAQUILLATJES - MANICURES

PERRUQUERIA HOME-DONA

Detalls s.c.

complements
bijuteria
regals

TRACTAMENTS CAPILARS

Isaac Albeniz, 7 - Tel. (972) 74 13 40 - 17867 CAMPRODON (Girona)

Supermercat

ROTA

València, 12

CAMPRODON

Tel. 74 00 43

Hostal - Restaurant **TIRANDA**

17869 SETCASES (Girona) - Tel. (972) 740574

PIZZERIA ITALIANA

MARECHIARO

CUINA ITALIANA

carrer de la Font d'en Rafel, s/n
Tel. 74 11 49

LLANARS

HIPICA MAS BATLLÓ

ABELLA
VILALLONGA DE TER
(Girona)

Lloguer de Cavalls - Classes
Excursions organitzades - Pupilatge
X. Pastoret - Tel. 74 08 08

ANGLADA

- LLIBRERIA
- PAPERERIA
- JOGUETERIA
- OBJECTES D'ESCRITORI

València, 17

Tel. (972) 74 02 79
CAMPRODON (Girona)

el racó del poeta

RECORDANT L'11 DE SETEMBRE LA MEVA TERRA

De la meva bonica terra,
de la meva estimada terra,
escolto el reilet de les
Sardanes al compàs.

I el pregó que fa el germà
que de sa terra viu llunyà
el fa plorar el record d'aquesta,
de la terra que sempre estimarà.

La terra que fa mal
la terra que don
enmig de l'ànima
quan tu no hi ets.

La terra que tira endavant
d'arrel i calç
la terra que suspira
si no et veu més.

La terra on vares néixer
no la podràs oblidar
perquè té les teves arrels
perquè et va veure pujar.

Segueix el cant del segador
i la seva malenconia
segueix el seu pregó
dia darrera dia.

I cada nit al costat de la lluna
segueix el català entre la seva gent
i cada carrer que va al meu poble
escolta el seu plor i el seu lament.

Judit FERRER

(Adaptació en català
de la cançó:

MI TIERRA - GLORIA STEFAN)

bústia

AI PUBILLES I

Sembla ser que avui en dia no
s'ha de ser simpàtica pels veïns
del poble per ser pubilla, sinó
més aviat pels de l'ajuntament.

Dies abans agafen la llista del
cens i diuen aquest any... aques-
ta, l'any que ve aquesta... etc.

Quina gràcia té que et vinguin
a casa i et demanin... Vols ser
pubilla?

Què bonic seria agafar-ne unes
quantetes i fer-ho a votació popular,
però sense trampes.

A més a més, ¿què és ser pu-
billa, si no ostenten cap càrrec i a
la llarga no les veus en tot l'any?.
Ai pubilles, que les heu de passar
magres.

I no es pot tenir un caràcter
maco, s'ha de ser prima i eixerida.

Anònim

LA BÚSTIA DEL PONT NOU

c/Ferrer Bàrbara, 25
CAMPRDON

CAMPRODON

L'AJUNTAMENT INFORMA

Seguint amb la política de millora de la qualitat de vida, l'eix principal de la política municipal, l'Ajuntament de Camprodon informa als seus ciutadans del servei de recollida gratuïta de trastos vells.

A tothom que tingui necessitat d'aquest servei, se l'hi informa:

La recollida de trastos es fa de la següent manera.

L'usuari ha de trucar o passar per l'Ajuntament i informar dels trastos que se li hauran de recollir, deixar el seu núm. de telèfon i quan a l'Ajuntament hi ha diferents sol·licituds es decideix el dia i l'hora de la recollida, i seguidament s'informa a l'usuari que haurà de deixar-los on li sigui indicat.

Recordem que:

**MANTENIR ELS RIUS NETS
ES COSA DE TOTS**

Des d'ara podem comptar amb el nou servei de contenidors de paper (contenidors de color blau).

Preguem utilitzar els contenidors de vidre i paper situats en llocs estratègics de la Vila.

Gràcies per la vostra col·laboració

recordem que:

**MANTENIR ELS
RIUS NETS...**

**ES COSA
DE
TOTS**

TELÈFONS D'INTERÈS A LA VALL

Ajuntaments

Camprodon	74.00.05
Llanars	74.03.61
Molló	74.03.87
Sant Pau	
de Segúries	74.70.05
Setcases	74.05.98
Vilallonga de Ter	74.70.06

Guàrdia Civil	74.00.39
Comissaria de Policia	74.02.33
Obtenció del D.N.I.	13.03.03
Creu Roja (lloc de primers auxilis)	74.00.76
Cap dels bombers voluntaris	74.02.42
Cos de Bombers RIPOLL	70.11.63

PUNTS DE VENDA DEL PONT NOU

CAMPRODON

Vila de dalt

Anglada	Telf. 740 279
Luengo	Telf. 740 498

Vila de Baix

Moré	Telf. 740 708
------	---------------

LLANARS

Ca l'Angelina	Telf. 740 103
---------------	---------------

SANT PAU DE SEGÚRIES

Can Roure	Telf. 747 035
-----------	---------------

VILALLONGA DE TER

Estanc Cal Rigat	Telf. 740 409
------------------	---------------

SETCASES

Ca la Núria	Telf. 740 595
-------------	---------------

BARCELONA

Libreria Ona	Gran Via, 654 Telf. 318 19 79
--------------	----------------------------------

PRATS DE MOLLÓ (Vallespir)

Maison de la Presse GUISSSET	Telf. 68 89 70 40
------------------------------	-------------------

LA GUIA DE LA VAL

ANEM DE COMPRES !

LLIBRERIA ANGLADA. C/València. CAMPRDON	74 02 79	Queviures	
LLIBRERIA MARIA. ST. PAU DE SEGÚRIES	74 70 35	Angelina Guillaumes. C/Catalunya, 3. LLANARS	74 01 03
LA POMA-NIT. C/València, 37. CAMPRDON		Llegums cuits Isabel. C/F. Bàrbara, 26. CAMPRDON	74 00 18
SABATERIES ROQUÉ. Pl. C.A. Torras, 5. CAMP.		CAL XEC. Embotits. C/Isaac Albéniz, 1. CAMPRDON	74 00 84
RELL. JOIER. PLANAS. C/València, 14. CAMPRDON	74 00 97	ROTA. Supermercat. C/València, 12. CAMPRDON	74 00 43
GALERIA D'ART SEGLE XXI. Ferrer Bàrbara, 26. CAMP.		PASTISSERIA PUJOL. C/València, 1. CAMPRDON	74 01 22
AVET-SET. Fàbrica de gèneres de punt. MATARÓ		BIRBA. Galetes. CAMPRDON	
CAN FRANÇA. C/València, 11. CAMPRDON	74 00 12	FORN SALA. C/Ferrer Bàrbara, 14. CAMPRDON	74 01 32
		FORN CABANACH. C/València, 49. CAMPRDON	74 01 23
Ferreteries		CA LA NÚRIA. SETCASES	74 05 95
GUARDIOLA. Pl. C.A. Torres, 6. CAMPRDON	74 02 02	Menjars preparats	
		EL PRAT. Pl. Dr. Robert, 14. CAMPRDON	74 10 30

BANCS I CAIXES

BANC CENTRAL-HISPANO.		CAIXA DE GIRONA. C/La Font, 5. LLANARS	74 11 32
C/València, 26. CAMPRDON	74 00 17	CAIXA DE GIRONA. Avinguda de la Vall, 12.	
CAIXA DE GIRONA. C/València, 32. CAMPRDON	74 03 31	SANT PAU DE SEGURIES	74 72 79

TOT PER LA CASA !

Constructors		Mobles	
Const. GUMOSA. C/St. Roc, 3. CAMPRDON	74 13 87	Mobles MARTÍ MAGRET. CAMPRDON	
Const. COVICO. P. Dr. Robert, 8,1er.,1a. CAMP.	74 00 18	Electricitat	
Const. P. TRAVESAS. Passaig d'En Blay, 21. CLOT	27 00 82	Electricitat JUNCÀ. C/València, 59. CAMPRDON	74 03 30
Excavac. COLOMER. Pça. La Fia, 3. CAMPRDON	74 05 00		
Const. EDUARDO PONZANO SOLÍS C/VALENCIA, 40 - CAMPRDON			

FEM ESPORT !

RENARD Esports. C/València, 50. CAMPRDON	74 03 13	Hípica de Llanars. Ctra. de SETCASES Km-1	74 02 07
VIVAC. C/St. Roc, 16. CAMPRDON	74 13 92	Hípica Mas Batlló. ABELLA	74 08 08

ALTRES SERVEIS !

Llenyes		Tallers	
Joan Marcé. Colònia Estebanell		Motos PEITIVI. C/Sant Roc, 1. CAMPRDON	74 01 46
Perruqueries		Autos CUADRADO. C/València. CAMPRDON	74 00 55
JORDI I PEPI. C/Isaac Albéniz. CAMPRDON	74 00 53		
ESTHER. C/def Rec s/n, SETCASES			
Agències		Discoteques	
SÁNCHEZ. C/València, 45. CAMPRDON	74 03 43	PETRES. C/Nou. CAMPRDON	

TELÈFONS D'URGÈNCIA

BOMBERS	085	CONSULTORI METGE	13 00 32	TAXI BERINO. CAMP.	74 10 57/74 08 67
POLICIA	74 02 33	METGE DE GUÀRDIA	74 01 24	TAXIS ROURA. ST. PAU	74 70 35
GUÀRDIA CIVIL	74 00 39	CREU ROJA	74 00 76	RECTOR DE CAMPRDON	74 01 36

EL DEL PONT NOU

VALL DE CAMPRODON

ELS POBLES DE LA VALL

ABELLA	Mun. Vilallonga
BEGET	Mun. Camprodon
CAMPRODON	Telf. Ajt. 74 00 05
ESPINAVELL	Mun. Molló
LA RAL	Mun. St. Pau
LA ROCA	Mun. Vilallonga
LLANARS	Telf. Ajt. 74 03 61
MOLLÓ	Telf. Ajt. 74 03 87
ROCABRUNA	Mun. Camprodon
SANT PAU	Telf. Ajt. 74 70 05
SETCASES	Telf. Ajt. 74 05 98
TREGURÀ	Mun. Vilallonga
VILALLONGA	Telf. Ajt. 74 04 06

ELS VEÏNATS DE LA VALL

CAVALLERA	T. de Camprodon
ESPINALBA	T. de Llanars
FAVERT	T. de Molló
FEITÚS	T. de Llanars
FREIXENET	T. de Camprodon
LLEBRU	T. de Vilallonga

HOTELS I RESTAURANTS

H. EDELWEIS. C/Ctra. St. Joan, 28. CAMPRODON	74 09 13	REST. CAN PEI. LA ROCA	74 12 76
H. GÜELL. Pl. Espanya, 8 CAMPRODON	74 00 11	CAMPING CONCA DEL TER. VILALLONGA	74 06 29
L'HOTEL DE CAMPR. Pça. Dr. Robert. CAMPRODON	74 00 71	FONDA REST. RIGA. TREGURÀ	74 06 48
HOTEL SAYOLA. C/Josep Morer, 4. CAMPRODON	74 00 13	HOSTAL EL SERRAT. TREGURÀ	74 04 11
CAN GANANSI. C/Josep Morer, 11. CAMPRODON	74 01 34	HOTEL CAN TIRANDA. C/Núria s/n. SETCASES	74 05 74
HOTEL LA PLAÇETA. P. del Carme, 9. CAMPRODON	74 08 07	HOSTAL PASTUIRA. Vall Ter 2.000. SETCASES	74 06 60
REST. BAC DE SANT PERE. CAMPRODON	74 07 01	REST. CAN JEPET. SETCASES	74 06 12 - 74 05 72
REST. LA PLAÇA. Pça. Espanya, 3 CAMPRODON	74 07 39	HOSTAL REST. CALITXÓ. MOLLÓ	74 03 86
REST. ELS AVETS. Ctra. de Molló, 3. CAMPRODON	74 00 71	REST. F. LA GINESTERA. Ctra. de França. MOLLÓ	74 03 88
REST. LA MURALLA. C/Catalunya, 13. CAMPRODON	74 09 00	REST. CAN PO. ROCABRUNA	74 10 45
REST. EL CALIU. Pça. Espanya, 4. CAMPRODON	74 06 36	REST. LES PLANES. ESPINAVELL	74 13 74
REST. NÚRIA. Pça. Espanya, 11. CAMPRODON	74 00 04	REST. LA TEULERIA. Ctra. St. Joan-km. 15.	
REST. «LA HÍPICA». CAMPRODON	74 02 07	SANT JOAN DE LES ABADESSES	72 05 07
HOTEL EL GREVOL. LLANARS	74 10 13	REST. RAMA. Ctra. St. Joan, km. 4. RIPOLL	70 25 00
HOTEL L'ESCOM. C/de la Font, 15. LLANARS	74 03 67	REST. CAN BARAL-LA. Pl. de la Generalitat, 6.	
REST. MARECHIARO. C/F. d'en Rafel s/n. LLANARS	74 11 49	SANT PAU	74 70 70
REST. MAS CAN RODÀ. C/de França. MOLLÓ	74 03 04	HOSTAL REST. CAN JOANIC. C/Vell Aire, 1. BEGET	74 12 41
HOSTAL MIRALTER. P. de Sant Pau, 1. SANT PAU	74 72 80	REST. CAN PLUJÀ. ROCABRUNA	74 10 64
		REST. FONT ROBI. URB. FONT ROBI	13 02 23

GENERALITAT DE CATALUNYA

ANIREM

ENDAVANT!

A tot el món corren temps difícils. I a Catalunya també.

*Però, si tots hi posem el nostre esforç
i no perdem la confiança en nosaltres mateixos,
anirem endavant:*

Si millorem la nostra formació...

Si fem la feina ben feta...

Si racionalitzem el consum...

*Si millorem, encara més, la qualitat
dels nostres productes...*

*Si potenciem la innovació
i la internacionalització
de la nostra economia...*

Si perseverem en la modernització del país...

Si reforcem i projectem la nostra identitat com a país...

Si creiem en la nostra capacitat...

*I, sobretot, si hi posem tota la nostra
il·lusió, imaginació i creativitat...*

Anirem endavant!